

RAKENTAMISTAPAOHJEET

(Haja-asutusalueen kylien osayleiskaavan muutos ja laajennus Antaverkan ja Mutalan välisellä alueella)

Lähtötilanteet

Maaseudulle rakennettaessa on kolme erilaista lähtötilannetta:

1. Rakentaminen erilleen olemassa olevasta rakennetusta ympäristöstä (esim. metsän keskelle), jolloin ympäristön rajoitukset esim. materiaalin ja kattomuodon valinnalle ovat väljemmät.
2. Rakentaminen rakennetussa ympäristössä, jolloin ympäröivä rakennuskanta vaikuttaa ratkaisevasti rakennusmuotojen ja materiaalien valintaan.
3. Peruskorjaus, jolloin vanhan rakennuksen ominaisuudet määrittävät korjaus- ja lisärakennustoimenpiteiden luonteen.

Rakennusten soveltuminen maisemaan tai kyläkuvaan

Rakennusta maisemaan ja maastoon sovitettaessa on tärkeää ottaa huomioon:

- Rakentamisessa on mahdollisuuksien mukaan säilytettävä rakennuspaikan luonnonmukaisuus sekä säästettävä arvokkaita kasvillisuuden reunavyöhykkeitä, luonnon merkittäviä kauneusarvoja ja erikoisia luonnonesiintymiä kuten siirtolohkareita, kauniita yksittäisiä puita jne.
- Rakennus tulee sovittaa maastoon sokkelin avulla välttämällä voimakkaita maan leikkauksia ja pengerryksiä. Sokkelin ei tulisi kuitenkaan olla missään metriä korkeampi.
- Avoimeen maastoon tai ranta-alueille rakennettaessa tulee erityisesti kiinnittää huomiota rakennuksen korkeusaseman, muodon, ulkomateriaalien ja värityksen sopeutumiseen ympäristöön.
- Maisemallisesti avoimille alueille rakentaminen tulee sijoittaa mahdollisuuksien mukaan olemassa olevien pihapiirien ja metsäsaarekkeiden tuntumaan.
- Rakennuspaikka tulee sopivin istutuksin liittää ympäröivään maisemaan.

Yhtenäiseen kyläkuvaan vaikuttavia tekijöitä:

- Uudisrakentamisessa tulee noudattaa maaseudun perinteistä rakentamistapaa.

Rakennettaessa olevien rakennusten yhteyteen, on rakentamisen sopeuduttava ympäröivän alueen yleisesti noudatettuun rakennusta-

paan ja olemassa olevaan rakennuskantaan sijoituksen, koon, muodon, rakennuksen korkeusaseman, ulkomateriaalien, väriytyksen ja julkisivun jäsentelyn osalta.

Rakennuksen tulee rakennuspaikalla muodostaa ympäristökuvaltaan sopusuhtainen kokonaisuus.

- Kattokaltevuus, runkosyvyys ja räystäskorkeus vaikuttavat kokonaisvaikutelmaan ratkaisevasti. Maaseudun perinteinen rakennus on suhteellisen kapearunkoinen, pitkänomainen ja pystysuuntainen.
- Harjakaton suositeltava kaltevuus on 1:1,5 – 1:2,5 (kattokaltevuus on sopiva, kun katon lape on suurin piirtein päädyn lävistäjän suuntainen).

Tasakatto, aumakatto ja räystään umpinainen päätykolmio eivät kuulu maaseudun perinteiseen rakentamistapaan.

Katemateriaalina tulisi olla konesaumattu pelti, tiili tai kattohuopa.

- Rakennusten julkisivumateriaalin tulee pääasiassa olla puuta. Ulko-verhouksen valinnassa on useita perinteisiä vaihtoehtoja, peiterimaverhouksen ja avo- sekä puoliponttiverhouksen ohella vaakaverhous.

Rakennuksen julkisivu voidaan toteuttaa toisinkin, jos rakennus näin toteutettuna sopeutuu ympäristöön ja ympäröivän alueen yleisesti noudatettuun rakennustapaan.

Julkisivuissa tulisi välttää yksittäisiä, yhdestä lasipinnasta muodostuvia jaottomia ikkunoita. Mikäli käytetään ristikkoikkunoita ainakin uloimman lasin tulisi olla ruudutettu, sillä puitteiden päälle naulattu irtoristikko antaa ikkunoista kalterimaisen vaikutelman.

- Rakennukset tulisi sijoittaa rakennuspaikalle niin, että ne muodostavat pihapiirin.

Pihapiirin muodostaminen

- Omakotirakentamisessa tulisi pyrkiä muodostamaan pihapiiri sijoittamalla autotalli, varastot, työtilat ja sauna yms. erillisiin rakennuksiin rakennuspaikan reunoille.
- Perinteisesti talon sisäänkäynnin tulisi olla pihan puolella. Länsi- tai etelä- puolelle sijoittuvaan sisäänkäyntiin tulisi liittyä oleskelukuisti tai veranta.
- Rakennusten piha-alue tulee rajata aidalla tai kasvillisuudella ympäristöstään. Rakennuspaikan istutusten tulisi tarjota riittävä näkö-, pöly-, melu- ja tuulensuoja ja niitä samoin kuin aitoja sijoitettaessa tulisi huomioida teiden tarvitsemat näkemäalueet. Piha-aluetta ei tulisi tarpeettomasti tasata maantäytöllä tai leikkauksilla.

- Ympäristöön olennaisesti vaikuttavien ulkovarastojen ja kompostointi- ja jätesäiliöiden tai –katosten ympärille on tarvittaessa istutettava näkösuoja tai rakennettava aita.

Vanhan rakennuksen peruskorjaus

Yleistä

Alueen määrittely arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi ei tarkoita kehityksen pysäyttämistä tai alueen museoimista. Rakennusten säilyttämisessä ja korjauksessa paras lähtökohta on elävä ja toimiva ympäristö, jota kehitetään tasapainossa menneisyyden arvojen säilyttämisen kanssa.

Ohjeita vanhojen rakennusten kunnostukseen löytyy www.rakennusperintö.fi –portaalista.

Peruskorjauksen tavoitteena on vanhan rakennuksen saattaminen vastaamaan nykykäyttäjän tarpeita mahdollisimman vähillä muutoksilla.

Rakennuksen korjaamisessa tulee ottaa huomioon rakennuksen ominaispiirteet eikä korjaaminen saa johtaa tyyllillisesti rakennuksesta poikkeavaan lopputulokseen.

Rakennuksen kaikki hyväkuntoiset rakenteet ja rakennusosat kannattaa säilyttää ja käyttää sellaisenaan. Pinnaltaan patinoitunut rakennusosa on usein rakenteellisesti terve. Välttämällä tarpeettomia muutoksia sekä säästetään rahaa, että säilytetään rakennuksen arvokkaita ominaisuuksia.

Tilojen suunnittelu

- Ennen rakennuksen laajentamista tulisi tutkia olemassa olevien tilojen (esim. ullakko, kellari, kuisti) uudet käyttömahdollisuudet. Laajentaminen on kalliimpaa ja johtaa usein ympäristökuvan kannalta huonompaan lopputulokseen kuin peruskorjaus.
- Kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rakennuksen laajentamista tulisi erityisesti välttää. Usein laajennus on mahdollista toteuttaa myös uudisrakennuksena pihapiiriin.
- Mikäli rakennusta joudutaan laajentamaan, kosteat tilat on syytä sijoittaa teknisistä syistä laajennusosaan.
- Turhaa purkamista tulisi välttää.

Ulkoasu

Yleistä

- Vanhan rakennuksen ulkoasu tulisi pyrkiä säilyttämään peruskorjaus- ja laajennussuunnitelmassa.
- Mahdollisten lisärakennusosien tulee sopeutua rakennuksen tyyliin ja muotoon. Vanhan rakennuksen kattomuodosta ei yleensä tulisi poike-

ta.

- Suositeltava tapa laajentaa olemassa olevaa rakennusta on jatkaa sitä rungon levyisenä ja harjan suuntaisena.
- Julkisivukorjausten, esim. lämmöneristyksen parantamisen yhteydessä tulee varmistaa, etteivät ikkunat jää liian syväälle suhteessa julkisivupintaan eivätkä räystäät liian lyhyiksi talon mittasuhteisiin nähden.

Ikkunat ja ovet

- Hyväkuntoisia ikkunoita ei pidä tarpeettomasti uusia – usein ikkunan korjaaminen ja tiivistyksen parantaminen riittää. Vanhaan ikkunaan voidaan asentaa myös tarvittaessa kolmas lasi.
- Mikäli ikkunat täytyy vaihtaa, tulee ne korvata alkuperäisen mallin mukaisilla ikkunoilla. Vanhat puitejaot tulisi säilyttää.
- Alkuperäiset koristeovat voidaan korjata tai ulko-oven sisäpuolelle voidaan asentaa kevytrakenteinen lämpöeristetty lisäovi. Mikäli ovi joudutaan uusimaan, tyyliin sopimattomia vakio-ovia ei tulisi käyttää, sillä ovi vaikuttaa ratkaisevasti vanhan rakennuksen ulkonäköön.

Materiaalit ja värit

- Ehjää ja kunnostuskelpoista vanhaa materiaalia ei tule korvata uudella.
- Puurakennusten muodostamassa ympäristössä ei tule käyttää tiiltä, levyverhouksia eikä jäljitelmäateriaaleja julkisivuissa.
- Vanhan rakennuksen korjauksessa tulisi käyttää niitä materiaaleja ja värejä joita on ollut käytössä ko. rakentamisajankohtana. Esim. 40-luvun puurakennuksen julkisivumateriaalia ei tulisi muuttaa tiili- tai levyrakenteiseksi.

Aidat, portit ja ulkorakennukset

- Aidat ja portit tulisi säilyttää ja korjata silloin kun ne kuuluvat osana rakennettuun ympäristöön. Aita on rakennusten julkisivun osa.
- Korjauskelpoiset ulkorakennukset voidaan kunnostaa asuin-, työ - tai varastotiloiksi. Piharakennukset ovat miljöössä yhtä tärkeitä kuin asuinrakennuksetkin.

9.6.2009

i

ⁱⁱ Y:\Tekninen osasto\Kaavoitus\Suunnitteluohjeet\Antaverkka_Mutala.doc